

1 | 2001

Helsingin
kaupunginmuseon
asiakaslehti
Helsingfors
stadsmuseums
kundtidning

sofia

Häät

– kevään uutuusnäyttely

Helsingin
kaupunginmuseon
yhdeksän vuosikymmentä

Hem ljuva hem

Helsinki Helsingin alla | Skidit tsiigaa stadii | Koulumestarina museossa



Helsingissä 1.2.2001

Helsingin juhluvuosi 2000 on ohi ja voimme huokaista tyytyväisinä: kulttuurikaupunkivuosi oli menestykseäs ja kaupungin 450-vuotisjuhlaa vietettiin komeasti. Helsingin kaupungin museo osallistui juhluvuoden tekoon täysin voimin, herätti joukon entisajan helsinkiläisiä ilmieläviksi, majoitti Venäjän keisarit ja Ruotsin kuninkaat Sederholmin taloon, avasi niin koulun kuin voimalankin, lennätti yleisön Signe-aikakoneella muuttuneisiin maisemiin, viitoitti 24 uutta polkua kotikaupungissa ja täytti viimein Tuomarinkylän kartanonmäen tonttuvilinällä tummuvassa joulukuun illassa... Juhluvuosi toi museolle paljon huomiota ja uutta yleisöä, ja haluamme kiitollisina vastata tähän palvelemalla kaikkia entistäkin paremmin.

Työntäyteistä juhluvuotta seuraa näet toinen... Vuonna 2001 Helsingin kaupungin museo täyttää 90 vuotta. Sen kunniaksi uudistamme ilmeemme ja kohtaamme uuden vuosituhannen iloisin värein. Näitä värejä kantaa myös tämä uusi asiakaslehtemme Sofia, joka alkaa kertoa kahdesti vuodessa kaupungin museon tulevasta ohjelmasta, museotyöstä ja Helsingin kulttuuriperinnöstä. Lehden nimi viittaa paitsi kaupungin museon kotikatuun Helsingin sydämessä myös nimen kreikankieliseen alkumuotoon, joka merkitsee viisautta. Juuri tietoa menneestä sekä siitä kumpuavia iloisia oivalluksia ja kypsää viisautta haluamme yleisöllemme tarjota.

Tervetuloa Sofian lukijaksi!

Helsingfors 1.2.2001

Helsingfors festår 2000 är förbi och vi kan nöjda pusta ut: kulturstadsåret var framgångsrikt och stadens 450-årsjubileum firades med pompa och ståt. Helsingfors stadsmuseum spelade en aktiv roll under feståret; museet återupplivade ett stort antal gångna tiders helsingforsare, gav logi åt ryska kejsare och svenska kungar i Sederholmska huset, öppnade en skola och ett kraftverk, ordnade resor till gamla Helsingforsmiljöer med hjälp av Signe-tidsmaskinen, utstakade 24 nya stigar i hemstaden och fyllde till slut backen på Domarby gård med stora och små tomter som tisslade och tasslade i den mörka decemberkvällen... Stadsmuseet har fått mycket uppmärksamhet och nya besökare under feståret, vilket gläder oss stort och får oss att anstränga oss ytterligare för att ännu bättre betjäna vår publik.

Det arbetsdryga feståret får fortsättning... Helsingfors stadsmuseum fyller 90 år 2001. Födelsedagen till ära förnyar vi vårt yttre och tar emot det nya årtusendet i glada färger. Dessa färger pryder även vår nya kundtidning Sofia, som två gånger om året berättar om stadsmuseets verksamhet, utställningar, evenemang och Helsingfors kulturarv. Tidningens namn syftar såväl på stadsmuseets hemgata i stadens hjärta som på ordets grekiska betydelse, visdom. Kunskap, visdom och nya upptäckter är nämligen just det som vi vill erbjuda vår publik.

Välkommen som Sofias läsare!

Leena Arkio-Laine
museonjohtaja, museidirektör



1/2001

Helsingin
kaupungin museon
asiakaslehti

Helsingfors
stadsmuseums
kundtidning

Päätoimittaja/Huvudredaktör Leena Arkio-Laine, museonjohtaja/museidirektör **Toimitus/Redaktion** Helsingin kaupungin museo, tutkija-tiedottaja Jere Jäppinen **Osoite** PL 4300, 00099 Helsingin kaupunki, Puhelin (09) 169 3933, Telekopio (09) 667 665 **Adress** PF 4300, 00099 Helsingfors stad, Telefon (09) 169 3933, Telefax (09) 667 665 **Kotisivu/Hemsida** www.hel.fi/kaumuseo **Sähköposti/E-post** kaupunginmuseo@hel.fi **Ulkoasu/Lay out** Eila Kivilompola, Laine & Sandqvist **Kirjapaino/Tryck** Painoprisma ISSN 1457-9049. Seuraava lehti ilmestyy elokuussa. Följande nummer utkommer i augusti.

4-7

kaupunginmuseo 90 v

7

kolumni

8-11

häät

12-13

skidit tsiigaa stadii

14-15

rendez-vous

16-17

450 -vuotias esiäiti

18-19

hem ljuva hem

20-21

koulumuseo

22-23

uutisia

24-25

helsinki helsingin alla

26

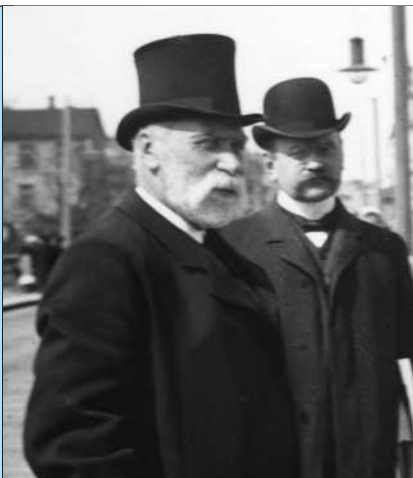
brief in english

27

vårens program 2001

28

kevään 2001 ohjelma



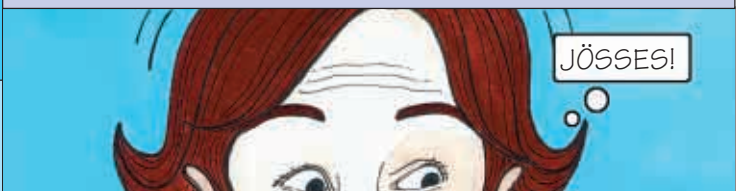
4-7

Katoavan vanhan Helsingin tallennus alkoi 1900-luvun alussa tyylikkäiden herrojen johdolla.



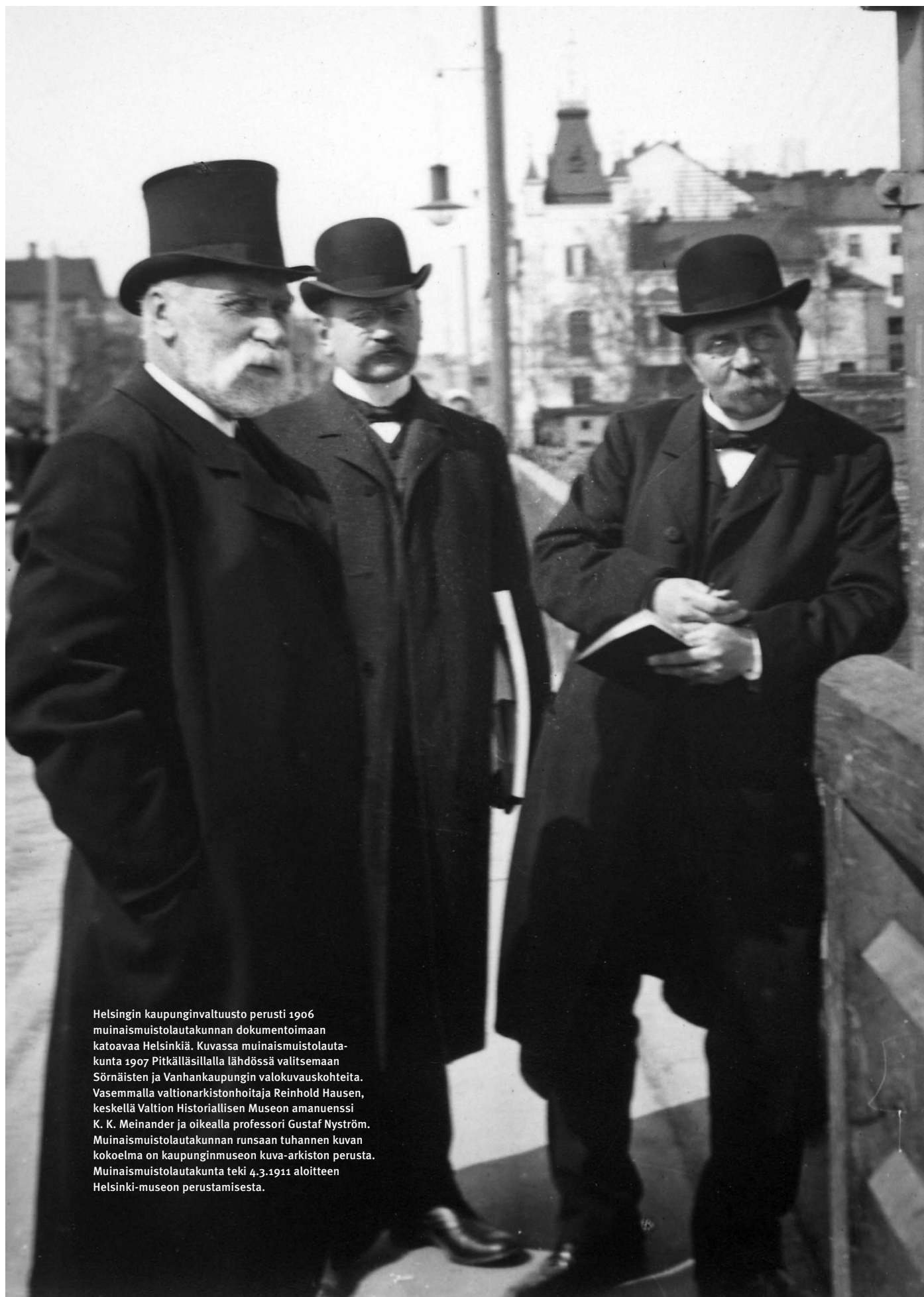
8-11

Häät Silkin kiiltoa, pitsiryöppyä ja häämuistoja yli sadan vuoden ajalta on luvassa uudessa näyttelyssä.



24-25

Helsinki Helsingin alla Eräänä arki-aamuna kaupunginmuseon arkeologi tekee ällistyttävän löydön Sofiakadulla...



Helsingin kaupunginvaltuusto perusti 1906 muinaismuistolautakunnan dokumentoimaan katoavaa Helsinkiä. Kuvassa muinaismuistolautakunta 1907 Pitkälläsilällä lähdössä valitsemaan Sörnäisten ja Vanhankaupungin valokuvaukskohteita. Vasemmalla valtionarkistonhoitaja Reinhold Hausen, keskellä Valtion Historiallisen Museon amanuenssi K. K. Meinander ja oikealla professori Gustaf Nyström. Muinaismuistolautakunnan runsaan tuhannen kuvan kokoelma on kaupunginmuseon kuva-arkiston perusta. Muinaismuistolautakunta teki 4.3.1911 aloitteen Helsinki-museon perustamisesta.

Teksti Marja Pehkonen, tutkija

Kuvat Helsingin kaupunginmuseo/Signe Brander, C. Grünberg, Kari Hakli

Helsingin kaupunginmuseon yhdeksän vuosikymmentä

Helsingin kaupunginmuseo mahtui alkujaan yhteen kaappiin. Nyt, 90 vuotta myöhemmin, museo tarjoaa helsinkiläisille jo miljoonan esineen verran aitoja elämyksiä ja elävää tietoa kaupungin menneisyydestä.

Helsingin kaupunginmuseo on vuodesta 1995 toiminut Sofiankadulla. Henkilökunta muutti mielellään historialliseen keskustaan lähelle vanhaa Kleinehin hotelliä, jossa ajatus museon perustamisesta syntyi 90 vuotta sitten. Hotelli Kleineh, joka sijaitsi Esplanadin ja Katariinankadun kulmassa, oli perinteikäs ja suosittu ravintola Helsingin herrojen keskuudessa, ja siellä viihtyivät myös muinaismuistolautakunnan oppineet miehet. Monet hyvät ideat Helsingin kehittämiseksi kypsyivät ennen hyvässä seurassa ja hyvän ruoan ääressä – ideoitinpa Robert Kajanuksen orkesterikin Kappelin terassilla ja teatterin kivitalo Seurahuoneen juhlaillallisilla.

Hausenin kaappi

Helsingin muinaismuistolautakunta oli pohjustanut kaupunginmuseon työtä jo vuodesta 1906 valokuvauttamalla rajusti muuttuvaa kaupunkia. Lautakunnan puheenjohtajana oli valtionarkistonhoitaja Reinhold Hausen, joka kokosi kerätyn aineiston työhuoneensa kaappiin. Hausenin ja muiden Kleinehissa istuneiden herrojen aloitteesta innostunut kaupunginvaltuusto päätti 13.6.1911 perustaa kaupunginmuseon. Museon käyttöön annettiin neljä huonetta Hakasalmen huvilan alakerrasta, jossa Valtion Historiallinen Museo oli aikaisemmin toiminut. Hausenin kaapista tuotiin Signe Branderin valokuvat, Rudolf Åkerblomin ja Magnus von Wrightin piir-

rokset ja maalaukset, grafiikkakokoelma sekä arkistoaineistoa. Ensimmäiseksi esimieheksi nimitettiin tohtori K. K. Meinander.

Hakasalmen huvila oli rakennettu kaupungin vuokramaalle 1840-luvulla salaneuvos Carl Johan Wallenin kodiksi. Alue oli ollut hakamaata ja kalliota. Huvilasta oli avara näköala Töölönlahdelle ja Kluuvilahdelle. Lahdet erotti toisistaan kapea Hakasalmi, josta huvila sai nimensä. Salaneuvoksen kuoleman jälkeen hänen tytärpuolensa Aurora Karamzin lunasti huvilan jäljellä olevaksi vuokra-ajaksi. Kun vuokrasopimus vuonna 1896 päättyi, kaupunki maksoi Hakasalmen huvilasta Aurora Karamzinille 60 000 markkaa.

Hakasalmen huvilan alakerrassa olivat näyttelytilat, esinekkokoelmat, kuvaarkisto, kirjasto sekä kanslia. Ensimmäinen Helsingin historian perusnäyttely avattiin joulukuussa 1912, mutta maailmansodan takia jouduttiin pian erityisjärjestelyihin. Töölön kansakoulu muutti kaupunginmuseoon, koska Töölönkadun koulurakennus otettiin sotasaيراalaksi. Museo sulloutui kahteen huoneeseen ja keittiöön.

Museon esimies 1912–1919 oli arkkitehti Nils Wasastjerna. Hänen nuorukaisena tekemiensä kävelyretkien tuloksena museossa on ainutlaatuisia valokuvia 1890-luvun helsinkiläisistä, joita hän kuvasi huomaamatta takin alle kätkeytällä ”salapoliisikameralla”. Hän otti julkisesti voimakkaasti kantaa rakennetun

ympäristön suojelun ja hoitamisen puolesta. Hän julisti kulttuurimuistojen olevan uhanalaisessa asemassa ja rakennusten tulleen ”brutaalilla tavalla muutos- ja lisärakentamisen kourissa pahanteon kohteiksi ja väärennetyiksi”.

Brakelin arkku

Kaupunginmuseon kolmas esimies, arkkitehti A. W. Rancken avasi tammikuussa 1921 uuden näyttelyn Hakasalmen huvilassa. Näyttelyssä oli jo toistasataa esinettä, karttoja ja kuvia sekä senaattori Mechelinin työhuone ja kirjasto, kenraali



Helsingin historiaa esittelevän näyttelyn 1700-luvun osuus. Vitriinissä Ulrika Eleonoran kirkon ja raatihuoneen vanhaa esineistöä. Kaarle XII:n muotokuvan alla kuuluisa ”Brakelin arkku”. Näyttely avattiin Hakasalmen huvilassa 1956.



Kaupunginmuseum ja Helsingin yliopiston kansatieteen laitos toteuttivat 1970-luvulla yhteistyönä kaupunkimaisen asumisen ja elämisen laajan dokumentointityön. Ensimmäisenä kohteena olivat Museokadun varrelta valitut 120 asuntoa ja 120 toimipaikkaa, joissa tehtiin pohjakaavapiirroksia, inventointikuvaus ja haastattelu. Vaasankadulla ja Koskelan parakkialueella tehtiin vastaavanlaiset selvitykset. Kuvassa Jarno Peltonen haastattelemassa Jalkahoitola Sailassa Museokatua 5.

Furuhjelmin taidekokoelma, Farmaseutisen yhdistyksen keräämä apteekkiesine-kokoelma ja merenkulkuun liittyvä Nautica-kokoelma. Perusnäyttely laajeni koko huvilaan joulukuussa 1929 Taideteollisuusmuseon muutettua huvilan yläkerrasta. Merkittävin uutuus oli 1870-luvun Helsingin pienoismalli, kaupunginmuseon kautta aikain suosituin näyttelyesine, joka on nykyään esillä Raitio-liikennemuseossa.

A. W. Rancken loi museoesineistöä varten systemaattisen luettelointijärjestelmän, jota noudatettiin 1990-luvun alkuun asti. Luettelointityö edellytti Ranckenin mielestä syvällistä perehtymistä esineelliseen

kulttuurihistoriaan. Kokoelmien kasvaessa näyttely vähitellen muuttui makasiinimaiseksi, historiallinen juoni katosi ja esineet olivat rivissä saapumisjärjestyksessä. Pikkuesineet säilytettiin lipastonlaatoissa, kaapeissa ja arkuissa. Eniten tavaraa mahtui Brakelin suvun isoon arkkuun, joka täyttyi vuosien vieressä niin, että mitä tahansa eksynyttä esinettä hakevalta tutkimusapulaiselta kysyttiin vielä viidenkymmenen vuoden kuluttua: ”Oletko jo katsonut Brakelin arkusta?”

Talvisodan kynnyksellä lokakuussa 1939 kaupunginmuseum suljettiin sodan takia. Museoesineet pakattiin Hakasalmen huvilan kellariin suojaan, ikkunoihin kiin-

nitettiin liimapaperit, vesijohdot tyhjennettiin ja pannuhuone varustettiin pommi-suojaksi. Ikkunat varustettiin jatkosodan aikana luukuilla, jotta museossa saattoi päivänvalolla työskennellä. Ikkunat ja ulko-ovi hajosivat helmikuun 1944 pommituksissa. Sota-ajan ilmiöt tallennettiin heti: pomminkappaleet, lentolehtiset, korvikkeet, säännöstelykupongit ja julisteet. Kultakeräysnäyttelystä lunastettiin erityismäärärahalla 14 helsinkiläisten kultaseppien valmistamaa kulttuurihistoriallisesti merkittävää kultaesineistöä.

Helmisen kassakaappi

Kun museoesineet sodan päätyttyä tuotiin kellarista, kävi ilmi, että ne olivat kärsineet kosteudesta ja vaativat korjauksia. Työruuhkan takia päätettiin luoda tarpeellinen museoamaneus virka yhdistämällä kassanhoitajan työt uuteen amanuenssin virkaan. Museolautakunta ehdotti syksyllä 1945 filosofian maisteri Helmi Helmistä museoamaneusiksi. Hänestä tuli aikanaan museonjohtajana museoalan arvostettu uudistaja. Hän tuli kaupunginmuseoon juuri kun tarvittiin käytännön ihmistä. Museum alkoi eriytyä toiminnallisesti näyttelyyn, kuva-arkistoon ja kokoelmiin. Museonjohtajan huoneeseen hankittiin kassakaappi diaariakirjoja ja erityisesineitä varten. Sisältö vaihteli tilanteen mukaan ja kiehtoi nuorta henkilökuntaa varsinkin siitä lähtien, kun museoharjoittelija näki Helmi Helmisen ottavan kassakaapistaan eväsvoileipäpaketin.

Kaupunginmuseum oli sodan jälkeen entistä laajempi yhteiskunnallinen tehtävä. Kotikaupungin historian tunteminen kuului kansakoulussa kotiseutuopin piiriin ja koululaiset tuotiin kaupunginmuseum. Museon kokoelmista muodostui tutkijoiden ja toimittajien merkittävä lähdeaineisto. Helmi Helminen-Nordbergin käsikirjoitukseen perustuva ja arkkitehti Taina Laineen suunnittelema toukokuussa 1956 avattu raikas perusnäyttely uudistetussa Hakasalmen huvilassa herätti kansainvälistä ihastusta ja huomiota.

Museonjohtaja Jarno Peltonen ratkaisi 1970-luvulla kaupunginmuseon kokoel-

mien esittämisen ongelman tekemällä näyttelyitä myös ulkopuolisiin tiloihin. Museolla oli hänen henkilökohtaisten yhteyksiensä kautta näköala museoalan kansainväliseen kärkeen. Koska Helsinki eli jälleen suurten muutosten aikaa, Jarno Peltonen johdatti henkilökuntansa dokumentoimaan ajankohtaisia ilmiöitä, katoavia käsityöläisammatteja ja esinekulttuurin muutoksia. Kaupunkikansatiede pilkahti hetkeksi museon toiminnassa kaupunginmuseon ja yliopiston kansatieteen laitoksen yhteistyöprojekteina.

Arkion talot

Jo A. W. Rancken valitti 1920-luvulla, että Hakasalmen huvila on museon kehittämisen este. Kaikki hänen seuraajansa yrittivät ratkaista museon tilaongelmaa ajalleen tyypillisin tavoin. Helmi Helmisen aikana suunnitteilla oli sivurakennus Hakasalmen huvilan tontille, rahatkin varattiin. ”Huokausten silta” olisi yhdistänyt sen Hakasalmen huvilaan. Finlandia-talon kongressisiipi rakennettiin myöhemmin Hakasalmen puistoon museon suunnitellun lisärakennuksen paikalle. Vuonna 1962 saatiin Tuomarinkylän kartanon päärakennuksen toinen pää museon lisätiloiksi.

Museonjohtajat Jarno Peltonen ja Marja-Liisa Rönkkö ajoivat 1970- ja 80-luvulla uudisrakennusta tavara-aseman makasiinien tienoille. Museon uudisrakennus sisällytettiin 1985 Kamppi-Töölönlahti-alueen aatekilpailun ohjelmaan. Uutta museorakennusta odotellessa avattiin 1980-90-luvulla lukuisia uusia näyttelypisteitä eri puolilla kaupunkia Leena Arkio-Laineen pieteetillä kunnostuttamissa vanhoissa taloissa. Nyt helsinkiläisten menneisyyttä voidaan esitellä peräti kahdessatoista näyttelyssä, joista jokaisella on oma näkökulmansa. Vuonna 1995 Helsingin kaupunginmuseo sai viimein oman talon muuttaessaan Sofiankadulle Stockmannin tavarataloksi aikoihin tehtyyn rakennukseen. Vuosikymmenien kiistely siitä, mitä Hakasalmen huvilan viereen lopulta rakennetaan, jatkuu sen sijaan yhä!

Kolumni

Jari Harju, tutkija

Helsingin viimeinen puhelinkioski?



Kaksi lasta kiertele museossa ja kyselee vanhojen esineiden edessä toisiltaan: ”Mikä toi on?” Lopuksi he katselevat vitriiniin laitettua leipäveistä ja sama kysymys toistuu.

Tässä tv-mainoksessa kiteytyy hyvin yksi museoiden tärkeimmistä tehtävistä. Museot säilyttävät ja tuovat näytille esineitä menneisyydestä. Katumuseoon on koottu Helsingin kadunrakennuksen ja kadunkalusteiden historiaa. Esillä on muun muassa vanhoja kadunpinnoitteita, valaisimia ja vesiposteja. Suosikiksi on noussut vanha puhelinkioski.

Turistit kuvaavat toisiaan puhelinkioskin vieressä, Helsingin tunnus Tuomiokirkko taustalla. Vaikuttaa siltä, että puhelinkioskista on tullut Aleksanterin patsaan kilpailija turistien lomakuvissa. Kaupunkilaiset puolestaan kurkistelevat uteliaina kioskin ovesta sisälle – huomataksseen kopissa modernin korttipuhelimen.

Puhelinkioskin lailla kaikki Katumuseon esineet ovat toimivia. Puhelimella voi soittaa, vesiposteista saa kesäisin vettä ja lamput valaisevat Katumuseon.

Puhelinkioskit ilmestyivät Helsingin katukuvaan 1910-luvulla. Alkuvuosina kaduilla oli vain kymmenkunta kioskia. Tästä huolimatta ne muuttivat olennaisesti katukuvaa. Kioskit sijoitettiin keskeisille paikoille kaupungin toreille, puistoihin ja tärkeiden katujen varsille. Sijoittelussa pidettiin kuitenkin huoli siitä, että puhelinkioskit sulautuivat osaksi kaupunkimaisemaa.

Esineinä puhelinkioskit kuvastavat hyvin 1900-luvun alun näkemystä kadunkalusteista. Suurkaupungiksi kasvaneessa Helsingissä kiinnitettiin suurta huomiota – ainakin kaupungin keskustassa – kadunkalusteiden ulkonäköön. Varhaisin puhelinkioski on muistomerkki ajasta, jolloin kadunkalusteiden koristeellisuus ja esteettisyys merkitsivät enemmän kuin se, että ne kestävät ilkeävaltaa tai sopivat sarjatuotantoon. Uusi, karun funktionalistinen puhelinkioski alkoi syrjäyttää 1930-luvulta alkaen varhaisinta kioskimallia.

Parin sukupolven ajan puhelinkioskit olivat olennainen osa kaupunkimaisemaa. 1900-luvun jälkipuoliskoa voidaan pitää puhelinkioskien kulta-aikana. Yleisöpuhelimien määrä kasvoi, kunnes niitä oli keskustassa lähes joka korttelissa. Kännyköiden yleistymisen myötä puhelinkioskit ovat harvenneet nopeasti 1990-luvulla. Kohta yleisöpuhelimet säilyvät vain niiden onnettomien turistien takia, joiden kotimaassa langattomat puhelimet eivät vielä ole tulleet kaikkien ulottuville.

Ehkä kaukana ei ole sekään aika, kun lapset Sofiankadulla kulkiessaan ihmettelevät ääneen: ”Mikä toi on?” He katselevat tietenkin kaupungin viimeistä puhelinkioskia.



Tekstit Marjukka Sihvola, museolehtori
Kuvat Helsingin kaupungin museo/Eino Taurovaara

Häät

Silkkiä, pitsiä, appelsiininkukkia - ja myös välähdyksiä menneen ajan avioliittomarkkinoiden kovasta todellisuudesta on tarjolla kaupunginmuseon kevään uutuusnäyttelyssä.

Helsingin hääperinteet täyttävät Sederholmin talon maaliskuussa. Häiden runsas rekvisiitta, kapiot, häälahjat ja pitopöydät asetellaan huolella juhlan kulisseiksi. Mutta museovieraidenkin päähuomion anastavat varmasti morsiamet upeine pukuineen ja asusteineen, ja sulhaset saavat tyytyä sivurooliin. Häähumun taustalla nähdään aikojen, yhteiskunnan ja kulttuurin muutos.

Morsian pukeutuu

Nykyään morsiuspuku on roolipuku, joka ostetaan, teetetään tai vuokrataan vain häitä varten. Ennen morsiuspuku ei juuri eronnut muodikkaasta juhlapuvusta. Kun morsiamelle hankittiin häihin uusi puku, se oli paras puku niin kauan kuin se mahtui hänen ylleen. Vain puvun lisänä käytettävät kruunu, seppelä ja morsiuskorut tekivät siitä morsiuspuvun.

Sulhasen vihkipukuna oli 1800-luvulla sotilas- tai siviiliunivormu, frakki tai bonsuuri. Sulhanen käytti häissään yleensä univormua, jos vain virka-asema antoi siihen mahdollisuuden. Jopa frakin käyttö katsottiin osoitukseksi siitä, että sulhanen ei ollut saavuttanut merkittävää yhteiskunnallista asemaa. Nykyään sulhanen pukeutuu usein frakkiin tai shakettiin yhteiskunnallisesta asemastaan riippumatta.

Sota-aikana 1940-luvulla ja sen jälkeen vihkiseremonia oli usein pienimuotoinen ja vaatimaton ja vihkipuvut sen mukaisia.

Vihkiasuja myös lainattiin sukulaisilta ja tuttavilta, koska kankaista ja tarvikkeista oli pulaa. Vihkipukuna käytettiin lottapukua tai arkimekkoa, pientä hattua ja valkeita puuvillakäsineitä. Miehet käyttivät joko frakkia, mustaa pukua, Suomen armeijan sotilaspuvun juhla-asua tai suojeluskuntapukua.

Ollessani lomalla vuonna 1942 Aunuksen Lastensairaalaan, kävin myöskin Helsingissä, vaikka kotini oli Kuusankoskella. Stockmannilla oli nähtävänä morsiuspuvut, valmiita ja kauniisti kantattuja. Hun-

nun pituus oli viisi metriä. Tilasin itselleni hunnun vaikka minulla ei ollut sulhastaakaan vielä, ajattelin lähinnä ikkunaverhoja.

Vuonna 1944 menin naimisiin. Sulhaseni pääsi siviiliin. Hänen kotinsa Karjalassa oli palanut, myöskin kaikki vaatteet olivat tuhoutuneet. Professori Osmo Järvi lainasi sulhaselle frakkinsa. Huntuni sidottiin hopeiseen kruunuun, jota Kotiliesi-lehti tilauksesta lainasi.

Kirsti Poutanen, Naantali 1989, muistitietoa kaupunginmuseon kokoelmista





Valkoisen morsiuspuvun ja hennun merkitys morsiamen koskemattomuuden symbolina menetti merkitystään 1960-luvulla. Yksinkertaiset morsiuspuvut olivat muotia ja niihin liittyi usein huntu tai laahus. Huntu katsottiin soveliaaksi vain ensimmäistä kertaa avoituville. Morsiuspuvun helman pituus seurasi muodin oikkuja. Vihillä voitiin käydä minihameessa, kävelypuvussa, housupuvussa, farkuissa tai hippivaatteissa. 1970-luvulla alkoi romanttisempi linja tulla muotiin. Hunnun asemesta morsiuspuvussa saattoi olla

huppu tai suuri leveälierinen hattu. Myös pikkukukallista morsiuspukua tai kansallispukua voitiin käyttää vihkipukuna. 1970-luvulla oli muodikasta siviilivihkiminen maistraatissa.

Isä ja äiti juoksivat ruokatunnilla maistraattiin, äidillä oli yllä Marimekon kirjava kulttikolttu, räntää satoi, tietysti. Illalla he joivat päänsä täyteen halpaa punaviiniä, äitikin, vaikka jälkikasvu jo otti oman osansa koltun kätköissä. "Ei synny rakkautta ilman oikeutta", he olivat laulaneet.

Me Naiset 17/1996

Morsian ulos!

Häätilaisuudet muuttuivat 1800-luvun kuluessa pienemmiksi ja lyhyemmiksi. 1860-luvulle saakka häät olivat usein Helsingissä seura-
piiritapahtumia. Vuosisadan lopulla juhlilla oli intiimimpi leima, sillä kutsuttuina vieraina oli lähisukulaisia ja hyviä ystäviä. Myös hääjuhlan sisältö muuttui. 1800-luvulla säätyläismorsiamen tuli näyttäytyä kaupunkilaisille, jotka kokoontuivat häätalon edustalle huutaen: "Morsian ulos", kunnes valkopukuinen morsian ilmestyi kahden kynttelikköä kantavan sulhaspojan välissä parvekkeelle tai avattuun ikkunaan. Sitä seurasi äänekäs melu ja suosionsoitukset. Ellei väkijoukon huutoa noudatettu, alkoi lumipalloja tai hiekkaa sataa häätalon ikkunoihin, kunnes morsian näyttäytyi. Morsian huudettiin esiin moneen kertaan. Vielä vuonna 1886 Aina Ignatius näyttäytyi helsinkiläisille häpäpäivänään.

Häämatkat

Herrasväki teki 1800-luvulla häitensä jälkeen matkoja, jotka usein olivat sukulaisvierailuja. 1900-luvun puolivälissä Suomessa ilmenneet tapaoppaat yrittivät sitkeästi esitellä ulkomaisten esikuvien mukaista oikeaa häämatkaa. Vuonna 1933 ilmestynyt Morsiamen kirja suosittelee vastaviihityille pientä kotimaanretkeä, talvella hiihtämistä Puijolla tai Punkaharjulla, kesällä retkeä Kolille, Oulun koskille, Petsamoon, Valamoon tai Helsinkiin.

"Jos olette virkeissä voimissa, niin Helsinki on sangen viehättävä paikka. – Entä pimeän tultua keskikaupungilla, kun rauhan aikana kaikki valot syttyvät ja eriväriset lamput ja mainostulitukset kimaltelevat ja välkkyvät? Se on kuin toinen kaupunki, tarumainen Helsinki, jota hyvinkin ylpeänä sopii vertailla maailman suurkaupunkeihin. Kaunis, puhdas, viihtyisä Helsingimme!"

Morsiamen kirja, toim. Kaksi rouvaa. Hämeenlinna 1944



Kuuluisan kapellimestarin Richard Faltinin tytär Lisbeth vihittiin Helsingissä 18.6.1887 August Hjeltin kanssa. Morsian käytti häissään silkikienkiä, hänen hiuksiaan koristi jasmiinikukkaseppele ja morsiuskimpun alaosaan verhosi pitsein ja kirjailuin koristettu pyöreä kaulus. Vieraille tarjottiin silkikukin somistettuja hääkonvehteja. Näiden esineiden lisäksi häistä jäi muistoksi hauska tarina: *Vihkiminen tapahtui Nikolainkirkossa, koska morsiamen isä oli kirkon urkuri. Kutsukortteja oli jaettu molempien sukujen jäsenille sekä laajalle muusikkojen ystäväpiirille. Kirkkoon ei päässyt ilman kutsukorttia. Kun sulhanen tuli kirkon ovelle hiukan myöhässä, epäsi vahtimestari häneltä pääsyn kirkkoon, koska hänellä ei ollut kutsukorttia. August Hjelt yritti monella tavalla selittää, että kyllä hänen nyt pitäisi päästä, mutta vahtimestari oli itsepäinen. "Koko juhlasta ei tule mitään, ellen pääse." "Kuinka niin?", kysyi vahtimestari. "Koska olen sulhanen", vastasi August Hjelt vakavana.*

Greta Krohn, Isoäiti kertoo. Hamina 1967

Naisen arvo nousi aviossa

Rakastuminen tarkoitti ennen yleensä kihlausta. Kihlaus ei aina välttämättä johtanut avioliittoon helsinkiläisissä säätyläispiireissä. Kihlaus saattoi myös purkautua ilman, että nainen menetti mahdollisuutensa avioliittomarkkinoilla. Usein tieto kihlauksesta oli aito uutinen, koska näkyvä seurustelu alkoi vasta sen jälkeen. Saattamalla tieto seurustelusta ja avioliittoaikeista julkisuuteen vältettiin kaikenlaiset huhut ja pidettiin yllä perheiden säädyllisyyttä ja kunniallisuutta. Kihlausajan pituutta käsiteltiin ahkerasti. Pyrittiin suhteellisen lyhyisiin kihlauksiin. Tämä oli ristiriidassa sen kanssa, että miehen sopi avioitua vasta kun virka, ura tai koulutus oli varmistettu. Tästä syystä kihlausajat saattoivat venyä vuosiksi.

Tammikuussa nimitettiin sulhaseni tie-teellisten seurain kirjastonhoitajaksi, ja siitä hetkestä alkaen rupesimme valmistamaan omaa kotiamme. Olimme olleet kihloissa kaksi vuotta.

Häämme olivat 4. p:nä huhtikuuta 1900. Ulkona satoi lumiräntää ja kirkon lämmityslaitteet eivät olleet kunnossa. – Minä en kyllä tiennyt ilmasta mitään. Päivällisen aikana isäni piti meille kauniin puheen, joka päättyi sanoihin: "Asukoon Jumalan pelko, keskinäinen rakkaus ja isänmaallinen, kansallinen henki aina teidän rinnassanne ja teidän kodissanne! Taivaan Jumala varjelkoon ja siunatkoon teitä!" Hannes piti ensin puheen minulle ja sitten morsiuustyöille. Vanhemmilleni puhui professori, vapaaherra E. G. Palmén. Hän ensimmäisenä häissämme puhutteli minua uudella nimelläni: rouva Bergholm.

Katri Bergholm, Kuultua ja elettyä. Muistelmia vuosien takaa. Helsinki 1944

Avioliitto oli ennen sukujen välinen sopimus, jossa morsian siirtyi vanhempiensa kotoa sulhasen luo. Avioliitto jakoi ihmisen elämän jaksoihin, joissa tapahtumat sijoitettiin aikaan ennen tai jälkeen avioliiton. Naiselle avioliiton alku merkitsi myös ensimmäistä synnytystä. Avioliitto jakoi ihmiset kahteen ryhmään: niihin, jotka kantoivat naimattomuuden raskasta taakkaa ja niihin, jotka olivat löytäneet onnen.

Hääpäivä oli naisen elämän tärkein päivä, jolloin hänen asemansa perheessä ja yhteiskunnassa muuttui. Avioliitto merkitsi statuksen nousua. Nuorellekin rouvalle muistettiin kahvikutsuilla tarjoilla ennen kaikkia naimattomia naisia, ikään katsomatta. Joskus jo pelkkä tieto tulevasta avioliitosta muutti ympäristön suhtautumista. Kauppaneuvos G. O. Waseniuksen kihluttua vaimovainajansa nuoremman sisaren Carolinan, morsiamelle avautuivat monet uudet ovet. Kihlautuminen merkitsi kutsuja tärkeisiin taloihin, mutta Carolinan mukaan myös kateellisten naimattomien naisten panettelua. Monelle oli liikaa, että Carolina vielä 32-vuotiaana löysi elämänsä onnen.

Miehet avioituivat 1800-luvulla suomalaisen sivistysteoston piirissä vanhempiina kuin naiset. Nuoret morsiamet etsivät miehestä luotettavaa ja kokenutta opastajaa ja esikuvaa, jota saattoi kunnioittaa ja katsoa ylöspäin. Miehet omaksuivat mielellään opastavan ja kasvattavan roolin. Kansan parissa miehen ja naisen ikäero oli avioituttaessa selvästi pienempi. Kaupunkien työläisavioliitoissa naiset olivat jopa miestään keskimäärin hieman vanhempia.

Häät 14.3. – Sederholmin talossa, Aleksanterinkatu 16–18, ke–su klo 11–17, kesäkuukausina ma–su klo 11–17.



Salme Hakamies vihittiin Töölön kirkossa 29.12.1936 Oiva Harvilahden kanssa. Vihkipappina oli morsiamen vanhempi veli ja nuorempi veli saattoi morsiamen alttarille. Puvun mallin morsian sai Stockmannilta ostamastaan ranskalaisesta muotilehdestä. Puvun ompeli helsinkiläinen kotiompelijatar Lautanen. Sulhanen tilasi morsiuskimpun punaiset ruusut Tukholmasta, koska Suomesta niitä ei talvella saanut. Vihkitoimitus myöhästyi hiukan, sillä kukat saapuivat lentokoneella aivan viime hetkellä.

Skandaalibäät Helsingissä 1867

Säätysidonnaisuus Helsingin avio liittomarkkinoilla säilyi koko 1800-luvun. Sivistyneistön ja rahvaan välillä kulki raja, jonka ylittäminen tulkittiin hulluudeksi tai elämelliseksi himoksi. Tosin poikkeuskin löytyy. Anna Kuhlefelt (os. Wasenius) kuoli tammikuussa 1866 lapsivuoteeseen ja aviomies, senaatin kanslisti Evolt Kuhlefelt jäi yksin kolmen lapsen kanssa. Sukulaiset toivoivat pikaista uudelleenavioitumista. Keväällä 1867 Kuhlefelt ilmoitti naima-aikeistaan, mutta synnytti samalla koko kaupunkia puhuttaneen skandaalin. Syy oli se, että uusi vaimo ei tullut "sivistyneistä luokista", vaan toimi peräti arveluttavassa ammatissa, Oopperakellarin tarjoilijattarena. Suvun naiset tuomitsivat liiton kiihkein sanoin. Kun avioliitto solmittiin, katsoi suurin osa suvusta kaiken kanssakäymisen perheen kanssa loppuneeksi. Evoltin mielenterveyttä epäiltiin yleisesti ja lasten huostaanotosta keskusteltiin vakavasti.

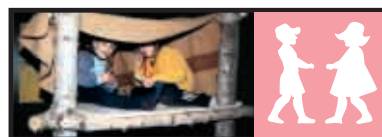
Kai Häggman, Perheen vuosisata.
Helsinki 1994

Kaupunki

Kaupunkia katsastan, sen monet ihmeet näen:
kirkontornit korkeat ja Tähtitorninmäen.
Päivä paistaa kirkkaasti ja meri meille hohtaa,
siellä jossain kaukana taivas meren kohtaa.
Ratikalla hauskaa on ajaa kaupungille,
vaikka Kauppatorille mennä ostoksille.
Sieltä sitten hankitaan leipää ynnä silliä,
vähän vielä ostetaan lisukkeeksi tilliä.

Se ei riitä, tarvitaan myöskin perunoita,
sekä vielä vähäsen leivän päälle voita.
Ääniä on ympärillä vaikka kuinka monia,
auton häly, lokin huuto, torin kakofonia.
Ihanaa on kaupungissa kesäisessä kulkea,
rakkaan kotikaupungin voi sydämeensä sulkea.





Teksti Hilkka Vallisaari, museolehtori
Kuva Helsingin kaupunginmuseo, tyttö Lehtikuva/Bart Harris

Skidit tsiigaa stadii

Lastenmuseon uusi näyttely avattiin marraskuun lopulla. Sen aiheena on kulttuuriympäristö, yhteinen kotikaupunkimme Helsinki, jota tarkastellaan ja tutkitaan lasten silmin. Siellä voi oppia tekemällä ja kokeilemalla itse.

Oletko lapsena leikkinyt kaupungin kivi-pihalla? Se saattoi olla karu ympäristö ilman ruohonkorttakaan, mutta silti siellä saattoi kokea yhteenkuuluvuuden tunnetta toisten kanssa ja seikkailuja. Siellä pelattiin pallopelejä, leikittiin nukeilla ja autoilla, oltiin vinkkiä ja kirkkistä. Joskus leikit saattoivat loppua lyhyeen, kun vihainen talonmies tuli häätämään pihalta pois. Pihalta elinpiiri laajeni vähitellen puistoon, jossa oli väljempää ja vihreämpää. Siellä voitiin leikkiä toisenlaisia leikkejä ja kokeilla jopa puuhun kiipeämistä. Näin lasten maailma avartui vähitellen kotipihalta suureen kaupunkiin, ja tätä tietä kaupunkiin kuljetaan uudessa näyttelyssäkin.

Näyttelyn yleisteema on kulttuuriympäristö, joka on hankala käsite. Sitä on lähestytty mahdollisimman havainnollisesti. Näyttely jakaantuu neljään pääteemaan: piha, puisto, kioski ja kaupunki. Lähtökohtana on se, että lapset oppivat katselemalla, kokeilemalla ja vertailemalla näkemäänsä ennestään tuttuihin asioihin. Näyttelyn jokaiseen aihekokonaisuuteen liittyy runo, joka on samalla johdatus teemaan.

Lastenmuseossa lapset ovat pääosassa. He saavat valloittaa kotikaupunkinsa itse, tutustua siihen kaikessa rauhassa leikkimällä ja tutkimalla. Näyttelyssä on lisäksi esillä pienoismalleja ja valokuvatutkielmia kotikaupungista, joita lapset ovat tehneet viime vuosina kaupunginmuseon järjestämällä kesäkurssilla. Lasten äänet, mielipiteet ja näkemykset pääsevät kuuluviin ja näkyviin.

Näyttelyn lähtöpisteenä on lähimenneisyydessä sijaitseva kaupungin keskustan kivinen piha, joka on monille nykyhel-sinkiläisille lapsille tuntematon maailma. Ensimmäiset vertailut omiin kokemuksiin voi tehdä jo siellä. Pihaa voi tutkia, siellä voi leikkiä ja talonmiehen välineitä voi käyttää.

Puisto, päiväkotiki ja kioski ovat seuraavia etappeja matkalla suureen maailmaan. Puistossa voi tutkia sinne unohtuneita esineitä ja kioskille voi pysähtyä ostoksille tai leikkiä kauppaa. Itse kaupungin sydäntä voi puolestaan tutkia monesta näkökulmasta: voi koota suurta kaupunkipalapiä tai leikkiä kalastajan mökissä, josta avau-

tuu näköala Helsingin keskustaan. Nähtävänä on myös monia yksityiskohtia, jotka kertovat kaupungista ennen ja nyt. Kaupunki ei ole kuitenkaan vain rakennuksia ja katuja, vaan siellä on myös rakentamattomia, valloitusretkille kutsuvia alueita, joille voi rakentaa vaikka oman majan.

Lastenmuseo sijaitsee Tuomarinkylän kartanon sivurakennuksessa, jossa oli 1700–1800-luvulla muun muassa kartanon maitokamari ja verstaita. Myöhemmin siellä on ollut lannoitevarasto ja saunakin. Kaupunginmuseo palautti talon 1900-luvun alun asuun ja kunnosti sen museokäyttöön 1990-luvun alussa. Lastenmuseo aloitti toimintansa rakennuksessa vuonna 1992.

Lasten kaupunki – Barnens stad
Skidit tsiigaa stadii

Lastenmuseo,
Tuomarinkylän kartano,
ke–su klo 11–17.



Teksti Jere Jäppinen, tutkija

Kuvat Helsingin kaupunginmuseo/Sakari Kiuru, Heidi Richert

Kohtaamisia - Rendez-vous

Entisajan helsinkiläiset heräsivät henkiin juhlavuonna ja palasivat kaduille kaupungin 450-vuotisen historian eloisina silminnäkijöinä. Vuosia valmisteltu hanke on avannut yleisölle ja museolaisillekin aivan uudenlaisia näkökulmia menneeseen ja tarjonnut kaikille ennenkokemattomia elämyksiä.





Helsingin kaksoisjuhluvuosi 2000 tarjosi kaupunginmuseolle suuren haasteen: miten tuoda kaupungin pitkä historia näyttävästi esiin pitäen mielessä kulttuuri-kaupunkivuoden ihanteet, ihmisläheisyyden ja osallistumisen? Miten saada ihmiset rajuamaan Helsingin ikä, kun kaupunkikuvaa hallitsevat varsin uudet rakennukset? Miten herättää kiinnostusta sekä niissä, joita juhluvuonna hemmotellaan hienoilla näyttelyillä, että niissä, joista museot ovat umpityönsä? Miten tehdä mennyt niin eläväksi, että se kiehtoi TV-ajan kaiken nähnyttä yleisöä?

Elävä näyttely?

Näyttelyiden elävöittäminen historiallisiin asuihin pukeutunein oppain, vartijoin ja jopa näyttelijöin ei ole uutta maailman museoissa. Roolipuvut ja -leikit ovat olleet viime vuosina nuorisomuotia, jota ovat innoittaneet romaanit, elokuvat ja tietokonepelit. Näiden ilmiöiden pohjalta Helsingin kaupunginmuseossa syntyi ajatus pukujen, roolileikin ja museon asiantuntemuksen yhdistämisestä.

Kohtaamisten päämääränä on ollut luoda elävä, liikkuva ja puhuva perusnäyttely, joka tuo menneisyyden nykyajan keskelle ja tarjoaa kullekin yleisön jäsenelle mahdollisuuden kuulla vastauksia juuri häntä askarruttaviin kysymyksiin. Parhaimmillaan nykyajan ihminen voi tässä keskustelussa eläytyä syvästi menneen ajan ihmisen elämäntilanteeseen ja kokea näin koskettavan historiallisen elämyksen.

Helsingin kulttuuri-kaupunkisäätiö ihas-tui hankkeeseen ja mahdollisti sen tun-tuvalla tuellaan. Tie alkuinnostuksesta kunnianhimoisten ideoiden toteutukseen

muodostui silti pitkäksi ja vaikeaksikin. Ensimmäiset suunnitelmat ja kokeilut tehtiin jo 1996–97 ja siitä pitäen työ jatkui tiiviinä aina juhluvuoden kesään asti.

Mennyt herää henkiin

Koko Helsingin historia oli määrä kattaa valitsemalla roolihenkilöiksi oikeita ihmisiä, joiden elämänvaiheet tunnetaan edes suurin piirtein. Ymmärrettävistä syistä nais-rooleja kertyi paljon, mikä paljasti aukkoja historiallisissa lähteissä ja kirjallisuudessa ja tarjosi samalla aiheita Helsingin nais-historian tutkimukselle.

Lopulta saatiin kokoon yli 40 roolia. Lähdetilanne teki luettelosta hieman sääty-läisvoittoisen, mutta pormestarien ja por-varisvaimojen joukossa on toki renkejä, sepänleskiä ja ompelijattaria. Muutamat museolaiset saivat roolinsa erikoisalansa mukaan: arkeologit esittävät 1500-lukulaisia, kuva-arkiston päällikkö on tunnettu valokuvaaja Signe Brander 1900-luvun alusta ja rakennuskonservattorilla on varmaan samantapaisia kokemuksia rakennustyömailta kuin Wivi Lönnillä, yhdellä ensimmäisistä naisarkkitehteistä...

Soveliat puvut olivat välttämättömiä uskottavien historiallisten hahmojen luomisessa. Pukujen suunnittelussa yritettiin ottaa huomioon niin historiallinen totuudenmukaisuus, talouden asettamat rajat kuin kunkin puvun kantajan oma maku, mikä oli toisinaan vaikeaa. Useimmat puvut valmistettiin käsityönä mittojen mukaan. Muutamissa tapauksissa tehtiin kopioita museon kokoelmiin kuuluvista hauraista vaatekappaleista, joita yleisö voi näin nähdä entistä useammin.

Kokeneellekin museotyöntekijälle on

vaikeaa yrittää täysin eläytyä menneeseen aikaan ja antautua sitten vapaaseen keskusteluun yleisön kanssa. Siksi ammattimainen kouluttaja valmensi museolaisia roolileikkiin ja opetti, miten voitetaan jännitys ja estot, asetetaan uuteen rooliin ja luodaan uskottava ihmiskuva.

Katujuhlia ja eväretkiä puistoihin

Jotta yleisö voisi kohdata historiallisia henkilöitä, kaupunginmuseo järjestää vuosittain lukuisia tapahtumia ja osallistuu myös moniin muihin tilaisuuksiin. Useat tapahtumat pidetään ulkosalla, kaduilla ja puistoissa, ja niihin on vapaa pääsy.

Huomattavin vuotuisista tapahtumista on Sofian päivä 15. toukokuuta, jolloin kaupunginmuseo juhlii naapureineen ikivanhan kotikatunsa nimipäivää. Silloin pikkuinen, Katumuseoksi kunnostettu Sofiankatu täyttyy väenpaljoudesta ja iloisesta markkinatunnelmasta, myyntikokuista, musiikista, ilmapalloista ja joukosta värikkäitä ja puheliaita historiallisia henkilöitä. Vuoden mittaan roolihenkilöitä voi tavata myös muun muassa kesäisellä piknikillä Tuomarinkylässä, Taiteiden yönä ja Adventin avauksessa. Toisinaan Rendez-vous -henkilöt lähtevät kävelylle puvuissaan ja käyvät kahvilla. Yllätyshetimit tuntuvat ilahduttavan yleisöä.

Juhluvuoden 2000 historiallisissa suur-tapahtumissa kaupunginmuseon roolihahmoilla oli näkyvä osa. Kylästä kaupungiksi -juhlassa 11.6. Kaivopuistossa entisaikain helsinkiläiset nauttivat eri vuosisatojen ruokatapojen mukaisia retkilounaita runsaslukuisen yleisön vilkkaasti seurassa. Rendez-vous-henkilöt osallistuivat myös komeaan historialliseen juhlakulkueeseen Helsinki-päivänä 12.6.

Juhluvuoden mentyä Kohtaamiset jatkuvat vielä vuosia tuttuina päivinä. Lopulta kuluneet puvut päätynevät museon kokoelmiin...

Sofian päivä 15.5.
Katumuseossa klo 12–16.
Vapaa pääsy.



Komean punaiseen renessanssityyliseen verkapukuun sonnustautunut Märta Perintytär Ruuth, vauras helsinkiläinen kauppiaanvaimo 1500-luvulta, tarjoaa 400 vuotta nuoremmalle jälkeläiselleen Matti Vartialle olutta hienoista saksalaisista passglas-laseista.

Sukulainen 400 vuoden takaa

Museonystävien puheenjohtaja Matti Vartia pääsi tapaamaan sukulaistaan, joka eli Helsingissä 1500-luvulla. Tosin Vartia oli jo aiemmin perehtynyt sukunsa vaiheisiin.

Kukapa ei haluaisi tavata yli neljä vuosisataa sitten elänyttä ihmistä? Kaikki ne kysymykset, vastauksista puhumattakaan. Matti Vartia on päässyt sukututkimuksen ansiosta lähelle. Mutta vasta nyt hän tapasi lihaa ja verta olevan esiäitinsä.

Märta Perintytär Ruuth, varakkaan suvun nainen, syntyi Porvoon pitäjässä 1540-luvun lopulla. Ruuthin suvulla oli maaomaisuutta Porvoon alueella, mutta on mahdollista, että heidät määrättiin muuttamaan vasta perustettuun Helsinkiin.

Märta, joka nykyisin muistuttaa kovasti kaupunginmuseon tutkija Jaana Mellasta, eli varakkaan vaimon elämää 1500-luvun lopun Helsingissä. Hänen elämänvaiheensa voi päätellä ainoastaan suvun miesten kautta. Sen ajan varakkaan nainen ei juuri päätenyt asiakirjoihin. Märta luultavasti osasi lukea ja kirjoittaa, koska hän saattoi hoitaa miehensä liikeasioita tämän ollessa kauppatarkkoillaan.

Matti Vartia on tutkinut sukuaan aktiivisesti jo yli 20 vuotta. Vaikka taidot karttavat jatkuvasti, vaikeutuu työ silti ajallisen etäisyyden kasvaessa. Suomen pienuutta kuvaa se, että yksinkertaisia esivanhempia tulee vastaan yhä harvemmin.

”Olen löytänyt esi-isän, joka on minulle sukua 33-kertaisesti. Kaikkiaan

noin 4000 esivanhemmasta reilusti alle puolet on sukua vain yhtä reittiä”, Vartia kuvailee sukuvyyhtiään.

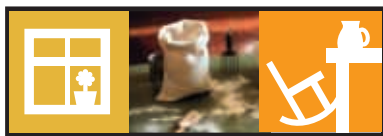
Märta Perintytär oli naimisissa varakkaan porvarin, Lars Mickelinpojan kanssa. Avioliitto oli ajalle tyypillinen: rikas porvari nai aatelisen ja samalla hankki lisäomaisuutta sekä arvokkaita sukulaisia. Märta varmisti itselleen turvatun talouden loppuiäkseen. Lars Mickelinpoika omisti yli viidesosan koko Helsingin silloisesta varallisuudesta.

Vartia myöntää, että sukututkimus on projekti, joka ei koskaan voi olla valmis. Se on myös aika yksinäistä puurtamista. ”Lähisukuani kyllä kiinnostavat tutkimuksen tulokset, mutta kukaan ei ole innostunut osallistumaan varsinaiseen tutkimustyöhön. Tilanne muuttunee kun perustutkimus valmistuu, jolloin sukulaisetkin pääsevät surffaamaan sukuhistorian mielenkiintoiseen maailmaan. Ilman isäni serkun, professori Yrjö Blomstedtin, tekemiä sukututkimuksia olisin tuskin itsekään innostunut tästä esivanhempieni bongamisesta.”

Märta Perintyttären ja Matti Vartian välillä on 11 sukupolvea. Se ei tunnu yhtä pitkältä ajalta kuin 450 vuotta. Mutta mitä nykyajan Märta voi kertoa sukunsa vaiheisiin ajoittain täysipäiväisesti uppoutuvalle jälkeläiselleen? Ainakin jotain siitä, miten

Märta eli. Vanhankaupungin alueen kaivausten perusteella Jaana Mellanen kuvailee Märthan elinpiiriä: ”Hän eli parituvassa, jonka pihapiirissä oli aittoja ja karjasuojia. Talo oli torin laidalla keskellä kaupunkia, jossa kaikki varakkaat silloin asuivat. Vauriassa talossa oli lasi-ikkunat ja savupiiput. Jaloissa pyöriskeli lasten lisäksi jokunen piika. Helsinki oli kirjaimellisesti harmaa, sillä punamultaa ei vielä käytetty hirsien maalaamiseen”, Mellanen kuvailee runsaan puolen tuhannen asukkaan Helsinkiä 1500-luvulla.

Matti Vartia ei suinkaan ole lopettanut tutkimustaan Märtaan, vaan on edennyt jo ikivanhoihin juuriinsa Tanskassa, Saksassa ja Skotlannissa – siis ei siellä huonon itsetunnon lähteillä eli Uralin mutkassa. Vartia korostaa olevansa historian harrastaja, mutta omat esivanhempansa hän on jäljittänyt jo 1200-luvulle, jopa viikinkiajalle saakka. ”Sukututkimuksen kautta kiinnostuin yleisemminkin Helsingin historiasta. Ja sen takia olen mukana Museonystävien toiminnassa”, toteaa mies, jonka helsinkiläisjuuret ovat yhtä vanhoja kuin itse kaupunki.



Text Anna Finnilä, museilektor

Foto Helsingfors stadsmuseum/Jan Alanco

Hem ljuva hem

Många av oss skulle gärna sitta som en fluga i taket och titta i smyg hur grannen lever och bor. I vissa museer får man tillfredsställa sin nyfikenhet med gott samvete och bekanta sig med betydligt äldre möbler och mera fascinerande livsstilar än hos grannarna.

Gamla trähus är mycket sällsynta i våra dagars Helsingfors, åtminstone i stadskärnan. Lyckligtvis har stadsmuseet kunnat öppna några av dessa få till allmänheten som museer. I dessa hus kan var och en få en känsla av trähusatmosfären och äldre tiders boendeförhållanden.

En blomsterbroderad borgaridyll

Sprutmästarens gård vid Kristiansgatan 12 i Kronohagen är stadens äldsta trähus som bevarats på sin ursprungliga plats. Byggnadsåret för Sprutmästarens gård är inte exakt känt, men det stod färdigt senast 1818. Då nämns det nämligen att sjömansänkan Christina Wörtin som lät bygga huset erlagt tomtavgifter. Sprutmästaren Alexander Wickholm köpte gården 1859. Wickholms hushåll bestod då av fru, tre barn och två pigor. Familjen bodde i det större huset mot gatan, medan gårdsbyggnaden var uthyrd till en stockararbetaränka. Husets inredning har inte bevarats till våra dagar. Möblerna och föremålen i Sprutmästarens hem har hämtats från stadsmuseets egna samlingar.

Besökarna kommer till Sprutmästarens gård för att uppleva atmosfären i ett småborgerligt helsingforshem på 1860-talet. Hemmet är sparsamt inrett; bord, stolar och sängar står uppradade längs med väggarna. En del av möblerna är tillverkade av lokala snickare, medan andra är fabriks-tillverkade och beställda direkt från S:t Petersburg. Salen är inredd enligt ett nytt borgerligt inredningsideal, enligt

vilket möblerna skulle placeras i fria grupper på golvet för att underlätta samvaron med gästerna. Gårdskammaren, sovkammaren och salen pryds av broderade tavlor, kuddar, dukar, nåldynor och fotpallar. Flitiga händer har broderat blommor och blad på alla tänkbara ställen. Rekordet tas kanske av spottkoppen, vars lock dekorerats med rosor!

Köket är husets hjärta, åtminstone vintertid då elden sprakar i spisen. Smörkärnan, kaffekvarnen och hållakorna som torkar på spett i kökstaket berättar om en tid, då nästan allt gjordes hemma. Besökarna njuter av den lugna, rofyllda stämningen i huset. "Här skulle jag villa bo", säger många och då tänker de säkert mera på en stilla aftonstund i oljelampans sken, än på det tidskrävande hushållsarbetet på 1800-talet. För många representerar huset den "gamla goda tiden" då tempot var ett annat än i dagens samhälle.

Fest och vardag i nio små arbetarhem

Vid nuvarande Kristinegränden i Alphyddan finns fyra trähus som byggdes för stadens arbetare 1909. I ett av trähusen fungerar i dag ett Arbetarostadsmuseum som ger en mångsidig bild av hur arbetarna bodde och levde under förändringarnas decennier på 1900-talet. I huset bodde vid seklets början timmermän, stenhuggare och grovarbetare, och några decennier senare folk som arbetade vid vatten-, gas- och elverken. Boendetiden varierade från

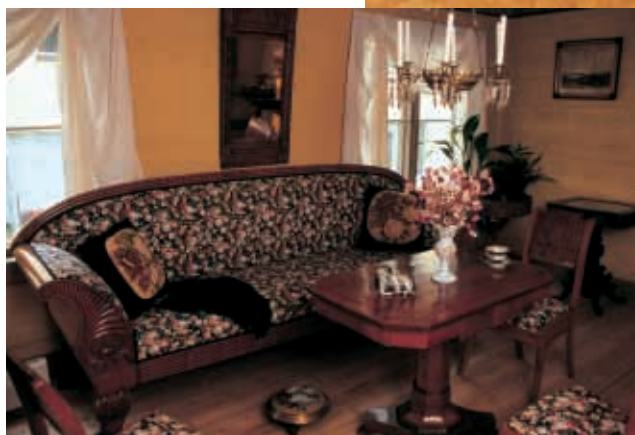
ett par månader till tiotals år. Under senare hälften av 1900-talet var största delen av invånarna pensionärer.

I Arbetarostadsmuseet finns nio hem bestående av ett rum med spis. Största delen av inredningen kommer från stadsmuseets samlingar, men en del föremål har donerats av husets tidigare invånare eller deras dödsbon. I varje rum har man för-evigat scener ur invånarnas vardag och fest; såsom brödbakning, saftkokning, det mörklagda rummet under bombningarna 1944 och det vackert dukade kaffebordet vid dopfesten.

I museet kan besökaren förnimma de forna invånarnas glädje och sorg. En del förundrar sig över trångboddheten (i ett rum kunde bo en familj på åtta personer) och de få bekvämligheterna, medan andra uppskattar de äldre generationernas enkla livsföring och inredning. I bostäderna finns plats för det väsentliga, säger många. Ibland kommer besökarna till museet för att uppleva igenkännandets glädje – likadana spegelbyråer, gungstolar, järnsängar och kaffekoppar fanns i föräldrarnas eller mor-föräldrarnas hem!

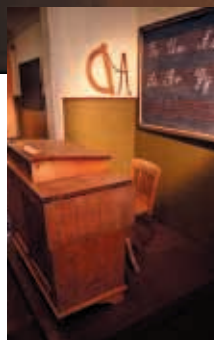
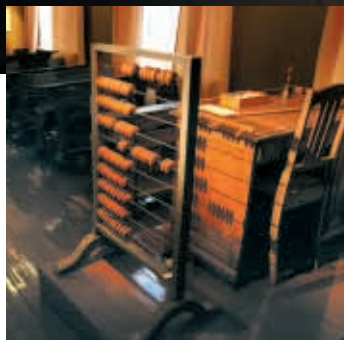
Sprutmästarens gård,
Kristiansgatan 12,
on-sö kl. 11–17, stängt 30.4.–2.10.

Arbetarostadsmuseet,
Kristinegränden 4,
öppet 2.5.–30.9. on-sö kl. 11–17.



Rosorna blomstrade
likväl i borgar-
och arbetarhem.
På 1860-talet kunde
sprutmästarens
fru vara stolt över
familjens nya rosiga
'trumpetsoffa' i bieder-
meierstil. Nästan 50 år
senare broderade
dykarens hustru jugend-
inspirerade rosor
på dukarna som dolde
komoden och handduks-
hängaren.





Nykyajan ala-asteen oppilaat veisaavat virttä kouluesiliinoissaan kansakoulun pulpeteissa. Kohta opettaja nousee kateederille ja istuu pöytänsä taakse. Onkohan lukujärjestyksessä laskentoa vai kaunokirjoitusta?



Teksti Sauli Seppälä, museolehtori
Kuvat Helsingin kaupunginmuseo/Heidi Richert

Koulumestarina museossa

Kaupunginmuseo avasi keväällä 2000 Kalevankadun kolmessa vanhassa puutalossa Koulumuseon, joka sai heti suuren suosion. Erityisen ahkerasti on käyty museon vanhan ajan oppitunneilla. Miten selviytyvät nykyajan koululaiset entisajan koulumestarin ankarassa komennossa?

Useat Koulumuseon esineet ja kuvat ovat jo valmiiksi tuttuja kaikenikäisille museovieraille. Opettajan määräysvaltaa korostava karttakeppi on säilynyt muuttumattomana läpi vuosisatojen. Ovella tervehtivä aapiskukko on vanha viisauden, täsmällisyyden ja ahkeruuden vertauskuva. Ja lähes poikkeuksetta asiakkaat sanovat sisään astuessaan tuntevansa nenässään koulun tuoksun, vaikkei taloissa koskaan olekaan oikeasti toiminut koulua...

Koulumuseon opaskierros aloitetaan tutustumalla aikajanaan ja oppimisen historian varhempisiin vaiheisiin. Lähes kaikilla kävijöillä on jo valmiiksi jonkinlainen oma käsitys koulumaailmasta. Pienimmilläkin lapsilla on siitä paljon mielikuvia, joita museolehtori täydentää ja soveltaa. Lapsia ja aikuisia yhdistävät esineiden herättämät kysymykset: mikä esine on kyseessä, mistä se on tuotu museoon ja miten sitä on käytetty?

Ero nykyisen ja entisajan koulun välillä tehdään museossa niin jyrkäksi, että lapset huomaavat sen väkisinkin omien kokemustensa pohjalta. Ennen oppitunnin alkua asetutaan 1920-luvun kansakoululaisen osaan ja sovitetaan asianmukaisia vaatteita: tytöt saavat pitkän mekkomaisen esiliinan ja pojat slipoverin. Nuoremmilta hyppäys kansakoululaisiksi käy varsin helposti leikin varjolla, mutta varsinkin yläasteikäisille, 13–15-vuotiaille, pukeutuminen on vaikeaa, koska ei haluta

menettää omaa totuttua roolia kavereiden silmissä. Erityisesti tytöille tuntuu isoäidinaikainen, pikkutyttömäinen essu olevan vastenmielinen.

Opettajan käsikellon kalkatus ripeyttää vaatteiden pukemista ja parijonoon järjestymistä. Oppilaiden asettuessa luokkaan pulina lakkaa viimeistään siinä vaiheessa, kun opettaja sivaltaa kuuluvasti karttakepilla pulpetin kanteen, joskus vaarallisen lähelle näppejä...

Nykyajan kouluissa aamuhartauksia kuunnellaan lähes poikkeuksetta keskusradioista. Koulumuseon luokkaan luovat harmonin polkimien kohina ja epävireiset virren sävelet vahvan tunnelman, jota sävyttää myös pieni jännitys ja pelko. Ovatko kädet niin puhtaat, että niitä uskaltaa rentoutuneesti pitää pulpetin päällä odotellessa opettajan siisteystarkastuksen etenemistä omalle kohdalle? Lapset oppivat myös hyvin nopeasti, että puhuteltaessa opettajaa asiaan kuuluu viitata ja nousta seisomaan.

Kun virsi on laulettu ja korvantaukset tutkittu, opetus voi alkaa. Järjestäjät jakavat rihvelitauluja liituineen ja mustepulloja kynineen, ja koululaiset saavat omin käsin tutustua menetelmiin, joilla opettajat ovat vuosisatoja opettaneet lapsille luku- ja kirjoitustaitoa.

Nykyajan lapsille on outoa tiukka kuri ja järjestys, joka luokassa vallitsee – nurkkaan joutuu seisomaan pienimmistäkin

rikkeistä. Monet opettajat ehkä kaipaavatkin muutamia vanhoja menetelmiä, joilla saattoi palauttaa rauhan luokkaan.

Koululaisryhmien opastuksessa keskitytään luokahuoneopetuksen ja kokokelmarastojen täytettyjen eläinten ja käärmeiden tarjoamiin värisyttäviin elämyksiin. Pienetkin lapset osaavat nauttia uudesta, jännittävästä tilanteesta, johon saa itse osallistua. Lasten yllättävät kysymykset johtavat monipolvisiin ja usein hyvin antoisiiin keskusteluihin.

Paras kiitos, jonka museon koulumestari voi saada, on se, että joskus pienet kävijät haluaisivat katsoa ja kokea kaiken vielä kerran. Museokäynti on ollut lapsista ilmeisen kiehtova, ja siitä on varmasti jäänyt muistiin tukku elämyksiä, jotka herättävät vielä monia uusia kysymyksiä ja oivalluksia menneisyydestä ja nykyajasta.

Koulumuseo,
Kalevankatu 39–43,
ke–su klo 11–17, kiinni 1.6.–28.8.

Ryhmävaraukset vanhanajan oppitunneille puh. 3108 7066.
Bokningar för svenskspråkiga lektioner tel. 169 3935.



Piknikille Tuomarinkylään

Historialliset helsinkiläiset kattavat jälleen eri vuosisatojen pikniklounaat Tuomarinkylän kartanon puistoon Helsinki-päivän korvalla sunnuntaina 10.6.2001 klo 13–15.

Yleisö on tervetullut mukaan retkelle omine eväineen ja mieluusti vanhanajan asuissa.



Muistojen kioskit kirjaksi

Helsingin puistoihin alettiin 1800-luvun lopulla rakentaa kioskeja virvokkeiden, makeisten ja tupakan myyntiä varten, koska ne olivat aiemmin käytettyjä myyntikär-ryjä hygieenisempiä. Helsinkiin rakennettiin 1900-luvun mittaan kymmeniä erityylisiä kioskeja.

Säilyneet vanhat kioskit ovat tärkeä osa kaupunkikuvaa ja kuuluvat monien kaupunkilaisten muistoihin. Niiden varjelemiseksi kaupunginmuseo on esittänyt 31:n rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävimmän kioskin suojelua asemakaavalla. Samalla vanhoista kioskeista ja niiden vaiheista on laadittu kuvitettu julkaisu, joka ilmestyy kaupunginmuseon sarjassa kevään aikana.



Signen matkassa Töölön- lahdelle

Jo parina kesänä kymmenien tuhansien kaupunkilaisten suosion saanut ihmeellinen aikakone Signe palaa kesäkuukausiksi. Tänä vuonna aikamatkoja tehdään Töölönlahden parin sadan vuoden aikana voimakkaasti muuttuneisiin ja yhä muuttuviin maisemiin.

Kaupunginmuseo laajenee virtuaalimaailmassa

Kaupunginmuseon kolmiulotteinen historiallinen virtuaali-Helsinki täydentyy tänä keväänä. Nykyisen Valtioneuvoston linnan paikalla sijainnut kauppaneuvos Goviniuksen tontti rakennuksineen vuodelta 1805 saa seurakseen Sederholmin talon. Vauraisiin kauppiastaloihin pääsee nyt myös sisälle historiallisen hahmon mukana. Kauppaneuvos Goviniuksen tai renkipojan kanssa voi tutustua kauppiaan hyvin varustettuun kellarivarastoon. Rouva Sederholmin tai piikatyön apuna voi taas sisustaa salongin.

Keväällä ilmestyy myös Helsingin, Pietarin, Tallinnan ja Tukholman kaupunginmuseoiden yhteistyönä tehty historiallinen CD-ROM. Sen päähenkilö on vuonna 1679 Tukholmassa kuninkaanlinnan



halonkantajan poikana syntynyt Erik Sederholm. Hänen jäljissään kuljetaan suureen Pohjan sotaan, kohtalokkaaseen Pultavan taisteluun, Moskovaan sotavankien paraatiin ja onnekkaiseen pestiin tilanhoitajaksi serbialaisen suurkauppiaan ja kreivin tiluksille Liivinmaalle.

Tallinnassa Erik rakastui suomalaisen Brita-piikaan, mikä johti kreivin järjestämiin häihin Pietarissa. Rauhan tultua nuoren perheen tie kulki vaimon kotimaahan ja entisestä kamaripalvelijasta tuli

helsinkiläinen meritullintarkastaja ja tunnetun suvun kantaisä. Erikin tarinan edetessä voi seurata, millaista elämä oli samaan aikaan Tukholmassa, Tallinnassa, Pietarissa ja Helsingissä ja miten kävi Erikin elämään vaikuttaneiden henkilöiden.

Virtuaalimuseo: www.arenanet.fi/maailmat/virtmuse/

Lisää Erik Sederholmista: www.hel.fi/kaumuseo/netti/

Kevät kutsuu Vantaanjoen suulle...

vaikkapa seuraamaan jäidenlähtöä kuten kuvassa vuodelta 1950. Voimalamuseo avaa ovensa toukokuun alussa ja toimintakuntoon korjattu turpiinigeneraattori alkaa jauhaa museaalista ekosähköä.

Toukokuun viimeisenä viikonloppuna Voimalamuseo osallistuu suureen Vanhan kaupunginlahden tapahtumaan, jossa nostetaan monipuolisesti esiin Helsingin syntysijojen kulttuuri- ja luonnonarvot.

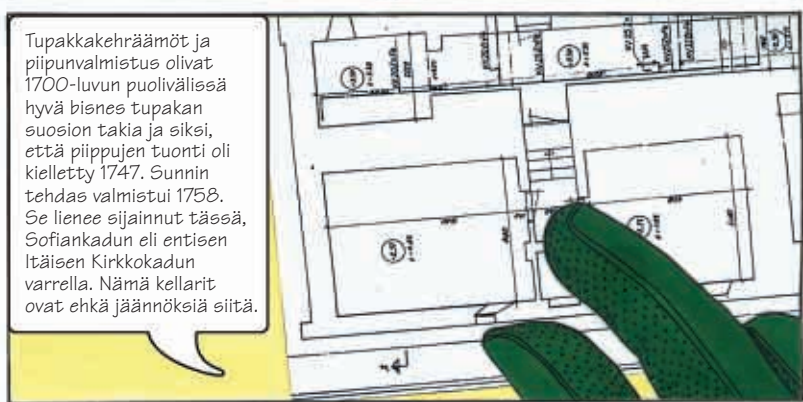


Kaupunginmuseon suosittu Museokauppa Sofiankatu 4:ssä avataan maaliskuussa remontin jälkeen entistä avarampana ja toimivampana.

Tervetuloa tutustumaan!



Helsinki Helsingin alla



savioppiuja kahvilan vessassa

Sarjakuva Jaana Mellanen, tutkija



Helsinki City Museum took actively part in the celebration of the 450-year-old Helsinki's jubilee year 2000 as a European Cultural City. The City Museum offered several exhibitions about Helsinki's past and its cultural ties to the neighbouring countries. Especially visible were the historical townspeople, brought back to life by the museum's staff, that the audience could meet during many events.

The year 2001 is celebrated as the 90th anniversary of the Helsinki City Museum. It was founded in the beginning of the 20th century as the City was developing very rapidly and historical landscapes were disappearing fast. Ever since the City Museum has strived to preserve and spread knowledge about the cultural and historical heritage of the Finnish capital. The intensity of the work can be exemplified by the fact that in 1911 the Museum's entire collection was kept in one big cupboard but nowadays it comprises about one million objects and pictures, some of which are presented in 12 exhibitions.

A new exhibition dedicated to the Helsinki wedding traditions will be opened in March 2001 at the Sederholm House. The most outstanding exhibits in many visitors' eyes are certainly going to be the brides' gowns and accessories from the 19th and 20th centuries. Although the exhibition will have a strong touch of nostalgic glamour and romance, the hard reality of the past upper class marriages will not be forgotten, nor the tradition-breaking wedding customs of the 1970's.

In the new exhibition at the Children's Museum, the known and unknown hometown is explored through the eyes of a growing child. The discovery of the cultural landscape begins in the home backyard and continues through parks and the city centre to an unbuilt plot, where children can create their own town. On their way, children might wonder one of the City's last phone booths standing in the Street

Museum. In just a few years the huge popularity of the mobile phones has made the old coin telephones disappear.

One article refers the long preparations of the Rendez-vous project which has brought back to life over 40 historical inhabitants of Helsinki, eye-witnessing 450 years of history. The project has involved studies in women's history, costume design as well as theatrical training for the museum's staff. As an example is presented a 16th-century lady, who meets one of her descendants in today's Helsinki.

Once, wooden houses abounded in Helsinki. Today only a few have survived, but luckily enough many of them are museums and open to the public. At the Burgher's House a visitor can enjoy the rosy cosiness of a bourgeois home of the 1860's. The Worker Housing Museum offers nine small homes from different decades of the 20th century and reveals both the happier and darker sides of the worker life. The main attraction of the School Museum is the reconstruction of a classroom from the 1920's and the historical lessons given there. Modern school-children find the traditional teaching methods quite exotic...

The archaeological research of the City Museum is described in a new comic series 'Helsinki under Helsinki'. Just by accident one of the Museum's archaeologists noticed pieces of 18th-century clay pipes in the building debris from a bathroom of a café in central Helsinki. She could detect the origin of the pipes to a factory that was located on the site in the 1750's.

Helsinki City Museum

Sofiankatu 4, tel. 169 3933
Open Mon–Fri 9am–5pm, Sat–Sun 11am–5pm
Time – the Helsinki Trilogy
At Kino Engel 2 video films about Helsinki.
Museum Shop.

Street Museum

Sofiankatu, open 24h, free admission.
May 15th *Sofia's Day*
Historical street party 12pm–4pm,
free admission.

Hakasalmi Villa

Karamzininkatu 2, tel. 169 3444
Open Wed–Sun 11am–5pm
Emotion

Sederholm House

Aleksanterinkatu 16–18, tel. 169 3625
Open Wed–Sun 11am–5pm,
June 1st–August 31st daily 11am–5pm.
Wedding March 14th–

Burgher's House

Kristianinkatu 12, tel. 135 1065
Open Wed–Sun 11am–5pm,
closed April 30th–October 2nd

Tram Museum

Töölönkatu 51 A, tel. 169 3576
Open Wed–Sun 11am–5pm

School Museum

Kalevankatu 39–43, tel. 3108 7066
Open Wed–Sun 11am–5pm,
closed June 1st–August 28th

Power Station Museum

Hämeentie 163, tel. 3108 7064
Open May 2nd–September 30th
Wed–Sun 11am–5pm

Tuomarinkylä Museum & Children's Museum

Tuomarinkylän kartano, tel. 728 7458
Open Wed–Sun 11am–5pm
June 16th *Historical picnic* in the manor park,
free admission.

Worker Housing Museum

Kirstinkuja 4, tel. 146 1039
Open May 2nd–September 30th
Wed–Sun 11am–5pm

The Amazing Time Machine Signe

Töölönlahti Bay Art Garden
Open June 1st–September 2nd
daily 11am–6pm, free admission.

Virtual Museum & homepages of the City Museum

www.hel.fi/kaumuseo

Entrance fee 20/10 FIM, children under 18 free.
On every thursday as well as on the International Museum Day May 18th and Helsinki Day June 12th the admittance is free for everyone.

Please note! The museums and museum shop are closed on Good Friday 13 April, Easter 15–16 April, 1st May and Midsummer 22–24 June.

Helsingfors stadsmuseum våren och sommaren 2001

Museum	Utställning	
Helsingfors stadsmuseum Sofiegatan 4, tel. 169 3933 Öppet må–fre kl. 9–17, lö–sö 11–17	Tiden – en trilogi om Helsingfors. Kino Engel 2: videofilmer med Helsingforsmotiv. Museibutik.	
Gatumuseet Sofiegatan, öppet dygnet runt.	15.5.	Sofiedagen kl. 12–16. Fritt inträde.
Villa Hagasund Karamzinsgatan 2, tel. 169 3444. Öppet on–sö kl. 11–17	Känslan – stadens emotionella dimension	
Sederholmska huset Alexandersgatan 16–18, tel. 169 3625 Öppet 14.3.–31.5. on–sö kl. 11–17 1.6.–31.8. dagligen kl. 11–17 1.9.–1.11. on–sö kl. 11–17	14.3.– 8.4. 22.4. 6.5.	Bröllop Sibelius–Akademins elevkonsert kl. 15. Bröllopsmarschernas historia, musikföreläsning på finska kl. 15. Sibelius–Akademins elevkonsert kl. 15.
Sprutmästarens gård Kristiansgatan 12, tel. 135 1065 Öppet on–sö kl. 11–17, stängt 30.4.–2.10.		
Spårvägmuseet Tölögatan 51 A, tel. 169 3576 Öppet on–sö kl. 11–17		
Skolmuseet Kalevagatan 39–43, tel. 3108 7066 Öppet on–sö kl. 11–17, stängt 1.6.–28.8.	5.4. 11.4.–31.5.	Våra vackraste skolsånger kl. 18–20. Allsång på finska. Med öppna ögon, fotoutställning om gamla skolor.
Kraftverksmuseet Tavastvägen 163, tel. 3108 7064 Öppet 2.5.–30.9. on–sö kl. 11–17	26.–27.5.	Gammelstadsviksevenemang. Fritt inträde.
Domarby museum Domarby gård, tel. 728 7458 Öppet on–sö kl. 11–17	Ett hem 10.6.	Historisk picknick i herrgårdsparken kl. 13–15. Fritt inträde.
Barnmuseet Domarby gård, tel. 728 7458 Öppet on–sö kl. 11–17	Barnens stad 7.3.–10.5. 8.4.	Museiklubb på finska för 8–10-åringar på onsdagar kl. 14–15.30. Påskpyssel för hela familjen kl. 13–16.
Arbertarbostadsmuseet Kristinegränden 4, tel. 146 1039 Öppet 2.5.–30.9. kl. 11–17		
Signe – den makalösa tidsmaskinen I konstträdgården vid Tölöviken. Fritt inträde. Öppet 1.6.–2.9. dagligen kl. 11–18		
Inträdesavgifter 20/10 mk, fritt inträde för alla under 18 år. Alla torsdagar samt på den internationella museidagen 18.5. och Helsingforsdagen 12.6. fritt inträde. Tillträde till evenemangen med museets inträdesbiljett, ifall ej annat anges.		
OBS! Museerna och museibutiken håller stängt på långfredagen 13.4., påsken 15.–16.4., valborg 1.5. och midsommaren 22.–24.6.		



Helsingin kaupunginmuseon

kevät ja kesä 2001

Museo	Näyttely
Helsingin kaupunginmuseo Sofiankatu 4, puh. 169 3933 Auki ma-pe klo 9-17, la-su 11-17	Aika – trilogia Helsingistä. Kino Engel 2: Helsinki-aiheisia videoita. Museokauppa.
Katummuseo Sofiankatu, auki läpi vuorokauden.	15.5. Sofian päivä klo 12-16. Vapaa pääsy.
Hakasalmen huvila Karamzininkatu 2, puh. 169 3444 Auki ke-su klo 11-17	Tunne – kaupunki tunteiden näyttämönä
Sederholmin talo Aleksanterinkatu 16-18, puh. 169 3625 Auki 14.3.-31.5. ke-su klo 11-17 1.6.-31.8. joka päivä klo 11-17 1.9.-1.11. ke-su klo 11-17	14.3.-8.4. Häät 8.4. Sibelius-Akatemian oppilaskonsertti klo 15. 22.4. Häämarssien historiaa, luentokonsertti klo 15. 6.5. Sibelius-Akatemian oppilaskonsertti klo 15.
Ruiskumestarin talo Kristianinkatu 12, puh. 135 1065 Auki ke-su klo 11-17, kiinni 30.4.-2.10.	
Raitioliikennemuseo Töölönkatu 51 A, puh. 169 3576 Auki ke-su klo 11-17	
Koulumuseo Kalevankatu 39-43, puh. 3108 7066 Auki ke-su klo 11-17, kiinni 1.6.-28.8.	5.4. Kauneimmat koululaulut klo 18-20. 11.4.-31.5. Yhteislaulutilaisuus. Avoimin silmin, valokuvanäyttely vanhoista kouluista.
Voimalamuseo Hämeentie 163, puh. 3108 7064 Auki 2.5.-30.9. ke-su klo 11-17	26.-27.5. Vanhankaupunginlahden tapahtuma. Vapaa pääsy.
Tuomarinkylän museo Tuomarinkylän kartano, puh. 728 7458 Auki ke-su klo 11-17	Koti 10.6. Historiallinen piknik kartanon puistossa klo 13-15. Vapaa pääsy.
Lastenmuseo Tuomarinkylän kartano, puh. 728 7458 Auki ke-su klo 11-17	Skidit tsiigaa stadii, Lasten kaupunki 7.3.-10.5. Museokerho 8-10-vuotiaille keskiviikkoisin klo 14-15.30. 8.4. Pääsiäisaskartelua koko perheelle klo 13-16.
Työväenasuntomuseo Kirstinkuja 4, puh. 146 1039 Auki 2.5.-30.9. klo 11-17	
Signe-ihmeellinen aikakone Töölönlahden taidepuutarhassa. Vapaa pääsy. Auki 1.6.-2.9. joka päivä klo 11-18	
Pääsymaksut 20/10 mk, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi. Torstaisin sekä kansainvälisenä museopäivänä 18.5. ja Helsinki-päivänä 12.6. Vapaa pääsy. Tapahtumiin pääsee museon pääsymaksun hinnalla, ellei toisin mainita.	
Huom! Museot ja museokauppa ovat kiinni pitkänpäperjantaina 13.4., pääsiäisenä 15.-16.4., vappuna 1.5. ja juhannuksena 22.-24.6.	

Helsingin kaupunginmuseo

PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Puh. (09) 169 3933, Fax (09) 667 665

Helsingfors stadsmuseum

PB 4300
00099 HELSINGFORS STAD
Tel. (09) 169 3933, Fax (09) 667 665

Helsinki City Museum

P.O. Box 4300
FIN-00099 THE CITY OF HELSINKI
Tel. +358 9 169 3933, Fax +358 9 667 665

www.hel.fi/kaumuseo